

Změna ústavního a právního rámce v souvislosti s přijetím Lisabonské smlouvy v Německu

JUDr. Jindřiška Syllová, CSc.

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

Obsah:

1. ROKY 1992 - 1993	2
2. ROK 2005 – SMLOUVA O ÚSTAVĚ PRO EVROPU	3
3. ROKY 2006 – 2008 – LISABONSKÁ SMLOUVA	4
PRAMENY:.....	7
PŘÍLOHA Č. 1 - ZÁKON O SPOLUPRÁCI SPOLKU A ZEMÍ V ZÁLEŽITOSTECH EVROPSKÉ UNIE (EUZBLG)	8
PŘÍLOHA Č. 2 - ZÁKON O SPOLUPRÁCI SPOLKOVÉ VLÁDY A SPOLKOVÉHO SNĚMU V ZÁLEŽITOSTECH EVROPSKÉ UNIE.....	11
PŘÍLOHA Č. 3 - ČL. 23 AŽ 25 ZÁKLADNÍHO ZÁKONA NĚMECKA V NOVELIZOVANÉM ZNĚNÍ (NOVELA GGÄNDG2008).....	12
PŘÍLOHA Č. 4 - JEDNACÍ ŘÁD SPOLKOVÉHO SNĚMU - PROJEDNÁVÁNÍ UNIJNÍCH PŘEDLOH A POSTAVENÍ VÝBORU PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI.....	14

1.**Roky 1992 - 1993**

Základní zákon Spolkové republiky Německo (ústava) upravuje od r. 1993 rozsáhlým způsobem spolupráci vlády a komor parlamentu při přípravě evropského práva. Tato úprava byla přijata v souvislosti se vznikem Evropské unie (viz příloha č. 3). Úkolem ústavní úpravy bylo zejména zakotvit či lépe řečeno ochránit dosavadní práva zemí. Vzhledem k tomu, že komplikované federální uspořádání dává zemím rozsáhlé vlastní pravomoci, do nichž může zasáhnout i evropské právo, bylo ze strany zemí třeba, aby si zachovaly vliv na tyto věcné oblasti. K provedení Základního zákona v záležitostech pravomocí spolkových zemí a Spolkového sněmu byly přijaty ještě v r. 1993 dva prováděcí zákony, které upravily spolupráci poněkud podrobněji. Zákon o spolupráci spolku a zemí v záležitostech EU (pracovní překlad viz příloha č. 1) upravuje pravomoci zemí a pravomoci Spolkové rady, Zákon o spolupráci mezi Spolkovou vládou a Spolkovým sněmem upravuje záležitosti týkající se Spolkového sněmu (Bundestagu). Kromě toho Základní zákon upravil i existenci výboru pro záležitosti Evropské unie Spolkového sněmu a jeho práva, další podrobnosti pak upravil jednací řád Spolkového sněmu (viz příloha č. 4, která obsahuje současné znění jednacího řádu Spolkového sněmu).

Základní zákon spolu se Zákonem o spolupráci Spolku a zemí zakotvily několik forem spolupráce Spolkové vlády a zemí. První z nich byla povinnost vlády informovat o záměrech EU, druhá pak **možnost zaujetí stanoviska zemí prostřednictvím Spolkové rady a v některých věcných oblastech právo na rozhodující slovo Spolkové rady (v případě závažného zásahu do pravomoci zemí). Pokud šlo o takový závažný zásah, mohl být výkon práv v orgánech EU přenesen přímo na zástupce zemí, který byl určen Spolkovou radou.**

2.

Rok 2005 – Smlouva o Ústavě pro Evropu

V roce 2004 se připravovala Smlouva o Ústavě pro Evropu. Zákon o spolupráci Spolku a zemí měl být změněn, aby se při hlubší integraci v rámci Evropské unie zachovala práva zemí v oblastech, v nichž mají kompetence. V r. 2005 byla přijata změna ve formě Zákona o rozšíření a posílení práv Spolkového sněmu a Spolkové rady v záležitostech EU (Gesetz über die Ausweitung und Stärkung der Rechte des Bundestages und des Bundesrates in Angelegenheiten der Europäischen Union – EUZBBRAAG). Jeho součástí byl **Zákon o výkonu práv pocházejících ze smlouvy o Ústavě pro Evropu**. Celý zákon však vzhledem k tomu, že Smlouva o Ústavě nebyla přijata, nenabyl účinnosti. Přesto z dnešního hlediska upravil řadu záležitostí, které jsou důležité i vzhledem ke znění Lisabonské smlouvy. Znění Lisabonské smlouvy se totiž v řadě bodů shoduje se Smlouvou o Ústavě pro Evropu.

Zákon o výkonu práv pocházejících ze smlouvy o Ústavě pro Evropu upravoval pravomoci, které mají národní parlamenty podle protokolů připojených ke smlouvě. Z dnešního hlediska jsou zajímavá ustanovení v těchto okruzích:

A. Ustanovení k protokolu o subsidiaritě

Zákon upravil, že vláda je povinna poskytnout oběma komorám **prováděcí informace co nejdříve po začátku šestitýdenní lhůty stanovené v příslušném protokolu**. Tato informace musí obsahovat dostupné údaje k tomu, aby bylo možno posoudit, zda je návrh slučitelný se zásadou subsidiarity a proporcionality. Spolková vláda by byla podle znění tohoto zákona povinna předat komorám **všechny dokumenty, které byly vytvořeny spolu s přípravou předpisu, a také oficiální stanovisko Spolkové vlády**. Spolkový sněm a Spolková rada měly upravit v jednacích řádech, jak se bude přijímat stanovisko subsidiarity a proporcionality. „*Pokud přijala jedna z komor příslušné stanovisko, pak předseda komory o tom informuje předsedu Evropského parlamentu, Rady a Komise, na vědomí se stanovisko pošle i Spolkové vládě.*“ (§ 2 odst. 3 zákona).

Spolková vláda byla dále povinna informovat komory o uzavření legislativního procesu v EU, nejpozději jeden týden po uveřejnění evropského předpisu. Tato informace musela obsahovat zhodnocení, zda Spolková vláda považuje předpis slučitelný se zásadou subsidiarity podle smlouvy. Na návrh jedné z frakcí se Spolkový sněm usnese, že podá žalobu podle příslušných ustanovení smlouvy, pokud proti tomu nepodá odpor více než 2/3 členů Spolkového sněmu. Na návrh jedné nebo více frakcí, které nepodaly návrh na žalobu, se oznámí jejich vztah k návrhu žaloby. Bližší měl upravit jednací řád.

B. Ustanovení o žalobě

Spolková rada může podle tohoto textu ve svém jednacím řádu upravit, jak se dojde k usnesení o žalobě podle smlouvy. Spolková vláda je povinna podat žalobu jménem orgánu, který se o jejím podání usnesl, bezprostředně Soudnímu dvoru EU. Procesní jednání vede orgán, který se o žalobě usnesl. Pokud se jedna z komor usnese o žalobě, pak může druhá podat své stanovisko. (Srov. § 7 zákona v příloze č. 1).

C. Ustanovení o zjednodušené změně smluv

Text Smlouvy o Ústavě obsahoval i úpravu zjednodušeného postupu změn smluv. Spolková vláda by byla podle tohoto zákona povinna informovat Spolkovou radu a Spolkový sněm, pokud Rada má v přípravě iniciativu Evropské rady, týkající se zjednodušeného postupu pro přijímání změn smluv, dále poté pokud je iniciativa přijata. Pro odmítnutí iniciativy Evropské rady o přechodu od jednomyslného hlasování k hlasování většinovému nebo od zvláštního postupu k postupu běžnému je třeba následujícího postupu:

Pokud jde o závažný zásah do výlučných pravomocí Spolku, je iniciativa odmítnuta, pokud usnesení přijme Spolkový sněm většinou odevzdaných hlasů.

Pokud jde o závažný zásah do výlučných pravomocí zemí, je iniciativa odmítnuta, pokud usnesení přijme Spolková rada většinou všech hlasů.

Ve všech ostatních případech se mohou Spolkový sněm nebo Spolková rada během 4 měsíců od zprostředkování iniciativy Evropské rady usnést o odmítnutí této iniciativy. V těchto případech je iniciativa odmítnuta jen tehdy, pokud není shodné usnesení nejméně 2 týdny před uplynutím lhůty zamítnuto druhým orgánem. Iniciativa rovněž není odmítnuta, pokud druhý orgán zamítne usnesení prvního orgánu a pokud existuje názor, že nejde o zásah do výlučných pravomocí. Pokud se Spolkový sněm usnesl o odmítnutí iniciativy většinou 2/3 odevzdaných hlasů, pak je třeba k zamítnutí usnesení Spolkovou radou 2/3 všech hlasů Spolkové rady. Pokud se Spolková rada usnesla o odmítnutí 2/3 všech hlasů, pak je třeba k zamítnutí usnesení ve Spolkovém sněmu 2/3 odevzdaných hlasů, nejméně však většiny všech členů. Bližší pravidla měly stanovit jednací řády komor. Předseda Spolkového sněmu a předseda Spolkové rady informují společně předsedu EP a Evropské rady a uvědomí o tom i Spolkovou vládu.

D. Dohody (ujednání) mezi komorami a vládou

Zákon umožnil uzavřít dohody, které by detailněji upravily spolupráci Spolkové vlády a Spolkového sněmu a spolupráci Spolkové vlády a zemí. Tato část zákona nabyla účinnosti a dohoda podle něj byla přijata (viz níže).

3.

Roky 2006 – 2008 – Lisabonská smlouva

Pro okamžik přijetí Lisabonské smlouvy bylo postupem let připravováno několik dokumentů. Ve vztahu ke Spolkovému sněmu byla ještě v září r. 2006 přijata dohoda mezi Spolkovým sněmem a Spolkovou vládou, která byla poslanci Spolkového sněmu schválena jednomyslně. Tato dohoda specifikuje dokumenty EU, které musí být předloženy Spolkovému sněmu, upřesňuje lhůty a stanoví rovněž sankce. Stanoviska Spolkového sněmu musí být při jednání na EU úrovni zohledněna, jinak musí být uplatněna parlamentní výhrada. Pouze z „důležitých zahraničněpolitických a integračněpolitických důvodů“ je možno zaujmout odlišné stanovisko než které zaujal Spolkový sněm.

Dohoda mimo jiné stanoví v čl. II odst. 4: **Pokud zaujme Spolkový sněm stanovisko podle čl. 23 odst. 3 věta první Základního zákona** (tj. stanovisko k právnímu aktu EU), **uplatní Spolková vláda parlamentní výhradu, pokud není usnesení Spolkového sněmu v důležité záležitosti prosaditelné. Před rozhodujícím hlasováním v Radě se pokusí vláda o shodu se Spolkovým sněmem.** Zůstává však nedotčeno právo Spolkové vlády přijmout odlišné stanovisko, při znalosti hlasování Spolkového sněmu a pouze z důležitých zahraničněpolitických a integračněpolitických důvodů.

Dále je stanovena povinnost vlády informovat Spolkový sněm o dokumentech ESD a dokumentech souvisejících týkajících se všech řízení, v nichž se účastní Německo.

Dále jsou stanoveny povinnosti pro případ změn hlasovacích většin bez změn smluvního základu. V tomto případě musí být Sněm informován o návrhu a o tvorbě vůle vlády. Návrh nebo iniciativa k této změně se považuje za záměr (právního aktu), a podle toho se projednává.

Pokud se týká přístupu nových zemí a příprav na revizi smluv, je stanovena také povinnost informovat Sněm o všech fázích jednání. Před rozhodujícím hlasováním v Radě se pokusí vláda o shodu se Spolkovým sněmem. Právo Spolkové vlády při znalosti hlasování Spolkového sněmu z důležitých zahraničněpolitických a integračněpolitických důvodů přijmout odlišné stanovisko, zůstává nedotčeno.

V r. 2008 bylo připraveno spolu s Lisabonskou smlouvou několik dokumentů, které měly doprovázet Lisabonskou smlouvu při jednání ve Spolkovém sněmu. Kromě Zákona k Lisabonské smlouvě, který odpovídá duálnímu vztahu mezinárodního a vnitrostátního práva v Německu, a který má zmocňovací a transformační funkci pro znění smlouvy ve vztahu k německému právnímu řádu, byly připraveny:

- a. Zákon pozměňující Základní zákon, který má vstoupí v účinnost spolu s Lisabonskou smlouvou
- b. Zákon provázející Lisabonskou smlouvu (tzv. Begleitgesetz). Tento zákon nakonec byl schválen, ale vstupuje v platnost až po vstupu v platnost Lisabonské smlouvy, který je jím prováděna.

Ad a. Zákon pozměňující Základní zákon (tj. ve skutečnosti ústavní zákon) má pouze 3 krátké odstavce:

- Byl přidán nový odstavec do čl. 23. Nový odstavec upravuje žalobu k ESD. **Obě komory mají právo samostatně podat žalobu kvůli porušení subsidiarity a proporcionality, Spolkový sněm je povinen podat žalobu dokonce na návrh jen ¼ všech svých členů.**
- Dále odstavec upravil možnost připuštění hlasování ve Spolkovém sněmu odlišnými většinami od většin běžných stanovených v Základním zákoně. To znamená, že v případech aplikace práv komor parlamentu ze smlouvy EU může zákon stanovit, že komory budou o těchto záležitostech rozhodovat jinými většinami, než obecně stanoví Základní zákon (novelizované znění čl. 23 Základního zákona viz příloha č. 3 této práce).¹
- Dále byla přidána práva výboru pro záležitosti EU Spolkového sněmu – **zákon může výbor zmocnit, aby vykonával práva, která jsou dána Spolkovému sněmu smluvním základem EU.**
- Dále bylo změněno ustanovení, které umožňuje podat poslancům návrh ke Spolkovému ústavnímu soudu – nově jde o ¼ poslanců, dříve byla stanovena 1/3 poslanců Spolkového sněmu pro podání návrhu. Tato věta sjednocuje právo podání návrhu ke Spolkovému ústavnímu soudu a k ESD na ¼ poslanců Bundestagu.

Ad b. Návrh zákona o rozšíření a posílení práv Spolkového sněmu a Spolkové rady v záležitostech EU

Zákon upravuje velmi podrobně obdobné věci, které byly upraveny ve shora popsaném zákoně doprovázejícím Ústavu pro Evropu, řada ustanovení je zcela shodná.

- Zákon upravuje to, že proceduru projednávání a informování o unijních dokumentech upravují jednací řády obou komor (viz příloha č. 4, která obsahuje jednací řád Spolkového sněmu).
- Zákona upravuje přijetí rozhodnutí o porušení subsidiarity, jeho zaslání orgánům EU.
- Zákon upravuje žalobu pro porušení subsidiarity a proporcionality (stačí ¼ členů Spolkového sněmu, hlasování Spolkové rady určí její jednací řád.)
- Spolková vláda je povinna informovat komory iniciativě ke zjednodušené změně smluv. Pro odmítnutí iniciativy podle čl. 48 odst. 7 SEU platí podobná ustanovení jaká byla obsažena v zákoně doprovázejícím Ústavu pro Evropu (tento zákon nevstoupil v účinnost, viz výše):

¹ Znění nového odstavce čl. 23 Základního zákona

1a) *Spolkový sněm a Spolková rada mají právo, z důvodu porušení principu subsidiarity aktem Evropské unie, podat žalobu Soudnímu dvoru EU. Spolkový sněm je povinen podat žalobu na návrh jedné čtvrtiny všech jeho členů. Zákonem, který vyžaduje souhlas Spolkové rady, je možno pro zajištění práv, která jsou dána komorám ve smluvních základech EU, připustit výjimky z článku 42 odst. 2 věta 1 a z čl. 52 odst. 3 věta první.*

Pokud jde o závažný zásah do výlučné spolkovou pravomoci, pak je iniciativa odmítnuta, pokud proti hlasuje většina odevzdaných hlasů Spolkového sněmu.

Pokud jde o závažný zásah do výlučné pravomoci zemí, pak je iniciativa odmítnuta, pokud proti hlasuje většina členů Spolkové rady.

Ve všech ostatních případech se mohou Spolkový sněm nebo Spolková rada během 4 měsíců od zprostředkování iniciativy Evropské rady usnést o odmítnutí této iniciativy. V těchto případech je iniciativa odmítnuta jen tehdy, pokud není toto usnesení nejméně 2 týdny před uplynutím lhůty zamítnuto druhým orgánem podle čl. 48 odst. 7 pododstavec 3 věta 2 SEU (v číslování Lisabonské smlouvy). Iniciativa rovněž není odmítnuta, pokud druhý orgán zamítne v této lhůtě usnesení prvního orgánu, pokud existuje názor, že případ nepodléhá výše uvedeným ustanovením o výlučné pravomoci.

Pokud se Spolkový sněm usnesl o odmítnutí iniciativy většinou 2/3 odevzdaných hlasů, pak je třeba k zamítnutí tohoto usnesení Spolkovou radou 2/3 všech hlasů. Pokud se Spolková rada usnesla o odmítnutí 2/3 všech hlasů, pak je třeba k zamítnutí tohoto usnesení Spolkového sněmu 2/3 odevzdaných hlasů, nejméně však většiny všech členů. Bližší pravidla měly stanovit jednací řády komor. Předseda Spolkového sněmu a předseda Spolkové rady informují společně předsedu EP a Evropské rady a uvědomí o tom i Spolkovou vládu.

Tato ustanovení mají zároveň platit i pro obdobný přechod hlasování podle čl. 81 SEU (v číslování podle Lisabonské smlouvy).

Prameny:

Geszentwurf der Fraktionen CDU/CSU, SPD...Drucksache 16/8489, 2008

Deutscher Bundestag stimmt dem Vertrag von Lissabon zu

Gesetze zum Vertrag von Lissabon , Wissenschaftliche Dienste, Bundestag, Nr. 66/08

Vereinbarung zwischen dem Deutschen Bundestag und der Bundesregierung,28. 9. 2006

EUZBBRAAG

Geszentwurf 16/8488, 2008

Jan Ryjáček, Evropeizace německého parlamentu, Politologický časopis 2/2007

Michael Fuchs, Der Ausschuss für die Angelegenheiten der Europäischen Union des

Deutschen Bundestages, Parlamentsfragen März 2004

Příloha č. 1**Zákon o spolupráci Spolku a zemí v záležitostech Evropské unie (EUZBLG)**

(Pracovní překlad autorky práce je uveden kurzívou, v závorkách jsou komentáře autorky, nadpisy autorky, spojení s ústavním textem, zkrácené překlady, pokud není doslovný překlad nutný apod.)

§ 1

V záležitostech EU spolupůsobí země prostřednictvím Spolkové rady. (čl. 23 odst. 2 Základního zákona).

§ 2 (Informace)

(Spolková vláda informuje Spolkovou radu, aniž by byla dotčena ustanovení čl. 2 zákona k zakládajícím smlouvám, co nejdříve o všech záměrech v rámci EU, které by mohly zajímat země.) (provedení čl. 23 odst. 2 Základního zákona).

§ 3 (Stanovisko)

Před stanovením vyjednávací pozice k určitému záměru EU dá Spolková vláda Spolkové radě včas příležitost k zaujetí stanoviska během přiměřené lhůty, pokud jsou dotčeny zájmy zemí. (provedení čl. 23 odst. 2 Základního zákona).

§ 4 (Konzultace)**1)**

Pokud má Spolková rada podle vnitrostátního opatření právo spolupůsobení nebo pokud země jsou vnitrostátně příslušné, účastní se Spolková vláda zástupcem jmenovaným zeměmi konzultací ke stanovení vyjednávací pozice k záměru. (provedení č. 23 odst. 4 Základního zákona).

2)

Předmětem konzultací podle odst. 1 je použití ustanovení §5 a §6 na záměr. Přitom je třeba usilovat o porozumění mezi Spolkem a zeměmi.

§ 5 (Závaznost stanoviska)**1) (Výlučné kompetence Spolku)**

Pokud jsou v okruhu výlučných kompetencí Spolku dotčeny zájmy zemí nebo pokud spolek má v obecně v daných věcech zákonodárnou působnost, vezme Spolková vláda na zřetel stanovisko Spolkové rady při přijetí vyjednávací pozice k záměru.

2) (Kompetence společné)

Pokud jsou při určitém záměru závažným zásahem dotčeny zákonodárné působnosti zemí a spolek nemá zákonodárnou působnost nebo pokud jde o závažný zásah do uspořádání správy zemí nebo jejich správního řízení, musí vláda do této míry při vytváření vyjednávací pozice stanovisko Spolkové rady rozhodujícím způsobem zohlednit, jinak platí odst. 1 (výše).

Společná odpovědnost Spolku, včetně zahraničněpolitických, obranně politických a integračně politických postojů k projednávaným otázkám, zůstává zachována. Pokud názor Spolkové vlády vůbec nesouhlasí se stanoviskem Spolkové rady, je třeba usilovat o dosažení shody (Einvernehmen). K dosažení shody je třeba obnovené jednání Spolkové vlády se zástupci zemí. Nedojde-li ke shodě, a schválí-li Spolková rada k tomu svůj názor usnesením schváleným 2/3 většinou hlasů, pak je stanovisko Spolkové rady závazné. Souhlas Spolkové

vlády je nezbytný, pokud mohou rozhodnutí vést ke zvýšení výdajů nebo příjmů Spolku. (provedení č. 23 odst. 5 Základního zákona).

3)

Před hlasováním o záměru, který odkazuje na čl. 235 SES, je Spolková vláda povinna dosáhnout shodu se Spolkovou radou, pokud je takové schválení vyžadované podle vnitrostátního práva nebo pokud jsou země vnitrostátně příslušné.

§ 6 (Účast zástupce zemí)

1) (Kompetence spolupůsobení Spolkové rady nebo zájmy zemí)

Při záměru, při němž má Spolková rada podle vnitrostátního práva pravomoc spolupůsobit nebo při němž jsou země vnitrostátně příslušné nebo jinak jsou dotčeny jejich důležité zájmy, přibere Spolková vláda na žádost zástupce zemí k projednávání v poradních grémiích Komise a Rady, pokud je to možné. Vedení projednávání spočívá na Spolkové vládě, zástupci zemí mohou se souhlasem vedení projednávání vyslovit vysvětlení.

2) (Výlučné kompetence zemí)

Pokud jde o závažný zásah do výlučné zákonodárné pravomoci zemí v oblastech školního vzdělání, kultury nebo rozhlasu, přenesse Spolková vláda vedení jednání v poradních grémiích Komise a Rady a při jednání Rady při schůzi ministrů na zástupce zemí. Pro tyto schůze Rady může být jmenován jeden člen zemské vlády na ministerské úrovni. Výkon práv prostřednictvím zástupců zemí se uskutečňuje za účasti a se souhlasem zástupce Spolkové vlády. Schválení vyjednávací pozice se zástupcem vlády ve světle měnících se jednacích podmínek se uskutečňuje podle interně vytvořených pravidel a kritérií. Spolková rada může pro schůze Rady ministrů, při nichž se jedná o záměru, které se nejsou závažným zásahem do výlučné legislativní kompetence zemí v oblastech školního vzdělání, kultury nebo rozhlasu, ani jiných výlučných kompetencí zemí, jmenovat jako svého zástupce ministra vlády země, který je oprávněn, se souhlasem vedení projednávání vyslovit vysvětlení. Pokud se záměr dotýká výlučných zákonodárných působností zemí ale nejde závažný zásah do výlučné zákonodárné působnosti zemí v oblastech školního vzdělání, kultury nebo rozhlasu, pak uskutečňuje jednání Spolková vláda ve spolupráci ministra se zástupcem zemí.

3)

Odst. 2 neplatí pro práva, která má Německo jako předseda Rady. Při výkonu těchto práv jedná vláda se zástupci zemí v dohodě.

4)

Při bodech pořadu schůzí Rady, které přijímá Rada bez projednání, se odst. 2 nepoužije, pokud takové jednání je odsouhlaseno zástupcem zemí.

§ 7 (Žaloba na základě subsidiarity)

1)

Spolková vláda použije na požádání Spolkové rady žalobní práva dané právem EU, přičemž žalobní právo zemí zůstává nedotčeno, pokud jsou země dotčeny prostřednictvím jednání nebo opomenutí orgánů EU v okruhu jejich zákonodárných pravomocí a pokud Spolek nemá žádnou zákonodárnou pravomoc. Přitom je třeba brát v úvahu celostátní odpovědnost Spolku, včetně zahraničněpolitických, obranně politických a integračně politických postojů k projednávaným otázkám.

2)

Odst. 1 platí obdobně, pokud má Spolková vláda v řízení před ESD zaujmout stanovisko.

3)

Ohledně procesního vedení před ESD jedná Spolková vláda v případech, jmenovaných v odst. 1 a 2 a při porušení smluv, v nichž je Spolková republika stranou sporu, se Spolkovou radou

ve shodě, pokud jsou dotčeny zákonodárné pravomoci zemí a Spolek nemá žádné zákonodárné pravomoci.

4)

O použití opravných prostředků u ESD proti finančním změnám, které mají vliv na země, jedná Spolková vláda s dotčenými zeměmi ve shodě. Pokud se nedosáhne shody, je Spolková vláda na výslovnou žádost dotčené země povinna podat opravné prostředky. V tomto případě nese země náklady na podání opravných prostředků, které jejich použití vyžadovalo.

§ 8

(Upravuje postavení zástupců zemí v Bruselu.)

§ 9

(Detaily upraví dohoda mezi Spolkem a zeměmi.)

§ 11

Tento zákon neplatí pro oblast společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

Příloha č. 2**Zákon o spolupráci Spolkové vlády a Spolkového sněmu v záležitostech Evropské unie**

§ 1

V záležitostech EU vytváří vůli Spolku Spolkový sněm.

§ 2

Spolkový sněm vytváří výbor pro záležitosti EU. Spolkový sněm může zmocnit výbor, aby za něj přijímal stanoviska.

§ 3

Spolková vláda informuje Spolkový sněm zevrubně a co nejdříve o všech závazcích v rámci Evropské unie, které by mohly pro Spolkovou republiku mít význam.

§ 4

Spolková vláda poskytne Spolkovému sněmu zejména návrhy směrnic a nařízení EU a informuje Spolkový sněm zároveň o podstatné části obsahu a záměru, o postupu řízení při vydání plánovaného zákonného aktu uvnitř EU a o předpokládaném času přijetí rozhodnutí v Radě. Vláda informuje Spolkový sněm neprodleně o tvorbě vůle, o postupu porad, o stanoviscích EP a EK, o stanoviscích jiných členských států stejně jako o dotčených rozhodnutích.

§ 5

Spolková vláda dá Spolkovému sněmu příležitost před hlasováním o právním aktu k zaujetí stanoviska. Lhůta k zaujetí stanoviska musí být stanovena tak, aby měl Spolkový sněm dostatek příležitosti se o předloze usnést. Spolková vláda bere na stanovisko při jednání zřetel. (čl. 23 odst. 5. Základního zákona)

§ 6

(Jednotlivosti stanoví dohoda mezi Spolkovým sněmem a Spolkovou vládou).

§ 7

(Účinnost 1993).

Příloha č. 3**Čl. 23 až 25 Základního zákona Německa v novelizovaném znění (novela GGÄndG2008)**

(Proloženě novela z r. 2008, která vstoupí v účinnost s Lisabonskou smlouvou. Tato novela je v pracovním překladu autorky.)

Čl. 23.

(1) Pro uskutečnění sjednocené Evropy se účastní Spolková republika Německo na rozvoji Evropské Unie, založené na zásadách demokracie, právního státu, na sociálních a federativních zásadách a na zásadě subsidiarity a zaručující ochranu základních práv ve své podstatě srovnatelnou s tímto Základním zákonem. Spolek může za tímto účelem přenášet svá výsostná práva zákonem se souhlasem Spolkové rady. Pro založení Evropské Unie, jakož i pro změny jejich smluvních základů a srovnatelné úpravy, jimiž se tento Základní zákon mění nebo doplňuje ve svém obsahu nebo jimiž se takové změny nebo doplňky umožňují, platí článek 79 odst. 2 a 3.

(1a) *Spolkový sněm a Spolková rada mají právo, z důvodu porušení principu subsidiarity aktem Evropské unie, podat žalobu Soudnímu dvoru EU. Spolkový sněm je povinen podat žalobu na návrh jedné čtvrtiny všech jeho členů. Zákonem, který vyžaduje souhlas Spolkové rady, je možno pro zajištění práv, která jsou dána komorám ve smluvních základech EU, připustit výjimky z článku 42 odst. 2 věta 1 a z čl. 52 odst. 3 věta první.*

(2) Ve věcech Evropské unie spolupůsobí Spolkový sněm a prostřednictvím Spolkové rady země. Spolková vláda je povinna Spolkový sněm a Spolkovou radu obsáhle a co nejdříve informovat.

(3) Spolková vláda dává Spolkovému sněmu příležitost k zaujetí stanoviska před vlastní spoluprací na právních aktech Evropské unie. Spolková vláda bere na zřetel stanoviska Spolkového sněmu při jednání. Bližší upraví zákon.

(4) Na tvorbě vůle ve Spolku se musí podílet Spolková rada vždy, jakmile by měla spolupůsobit na odpovídajícím vnitrostátním opatření nebo pokud by pro ně byly země vnitrostátně příslušné.

(5) Pokud jsou v oblasti výlučných působností Spolku dotčeny zájmy zemí nebo pokud má v ostatních věcech právo vydávat zákony Spolek, vezme Spolková vláda na zřetel stanovisko Spolkové rady. Jde-li o závažný zásah do zákonodárné působnosti zemí, do uspořádání jejich orgánů nebo do jejich správního řízení, chápe se názor Spolkové rady při tvorbě spolkové vůle v tomto rozsahu jako rozhodující; přitom je celostátní odpovědnost Spolku zachována. Ve věcech, jež mohou vést ke zvýšení výdajů nebo snížení příjmů Spolku, je třeba souhlasu Spolkové vlády.

(6) Jde-li o závažný zásah do výlučných zákonodárných pravomocí zemí, má být výkon práv, která přísluší Spolkové republice Německo, jakožto členskému státu Evropské Unie, přenesen na zástupce zemí, jmenovaného Spolkovou radou. Výkon práv se uskutečňuje za účasti a se souhlasem Spolkové vlády; přitom je celostátní odpovědnost Spolku zachována.

{7} Bližší k odstavcům 4 až 6 upravuje zákon, vyžadující souhlasu Spolkové rady.

Čl. 24.

(1) Spolek může zákonem přenést svá svrchovaná práva na mezistátní instituce.

(1a) Pokud jsou pro výkon státních oprávnění a pro plnění státních úkolů příslušnými země, mohou se souhlasem Spolkové vlády přenášet výsostná práva na instituce v sousedních zemích.

(2) Spolek se může za účelem zachování míru začlenit do soustavy vzájemné kolektivní bezpečnosti; svolí přitom k omezení svých svrchovaných práv, jež přivodí a zajistí pokojný a trvalý řád v Evropě a mezi národy ve světě.

(3) Pro úpravu mezistátních sporů přistoupí Spolek k úmluvě o všeobecném, obsáhlém, obligatorním, mezinárodním rozhodčím soudnictví.

Čl. 25.

Obecná pravidla mezinárodního práva jsou součástí spolkového práva. Mají přednost před zákony a zakládají práva a povinnosti bezprostředně pro obyvatele území Spolku.

Příloha č. 4

Jednací řád Spolkového sněmu - projednávání unijních předloh a postavení výboru pro evropské záležitosti

§93 Unionsvorlagen

(1) Vorhaben gemäß §§ 3 bis 5 des Gesetzes über die Zusammenarbeit von Bundesregierung und Deutschem Bundestag in Angelegenheiten der Europäischen Union und gemäß Artikel 2 des Gesetzes zu den Verträgen zur Gründung der EWG und EURATOM sowie Unterrichtungen des Europäischen Parlaments (Unionsvorlagen) sind un- mittelbar an den Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union zu leiten.

(2) Die zuständigen Ausschüsse können Unionsvorlagen und deren Entwürfe (Unionsdokumente) vor und unabhängig von der förmlichen Unterrichtung des Bundestages zum Verhandlungsgegenstand erklären. Die Ausschüsse haben dem Präsidenten und dem Vorsitzenden des Ausschusses für die Angelegenheiten der Europäischen Union anzuzeigen, welche Unionsdokumente sie zum Verhandlungsgegenstand erklärt haben.

(3) Der Vorsitzende des Ausschusses für die Angelegenheiten der Europäischen Union legt dem Präsidenten in Abstimmung mit den Fachausschüssen einen Überweisungsvorschlag für die eingegangenen Unionsvorlagen und für die von den Ausschüssen zum Verhandlungsgegenstand erklärten Unionsdokumente vor. Der Präsident überweist die Unionsvorlagen und Unionsdokumente im Benehmen mit dem Ältestenrat an einen Ausschuss federführend und an andere beteiligte Ausschüsse zur Mitberatung.

(4) Die Titel der überwiesenen Unionsdokumente werden in einer Sammelübersicht aufgenommen, die verteilt wird und aus der ersichtlich ist, welchen Ausschüssen die Vorlagen überwiesen sind. Ein Unionsdokument wird als Bundestagsdrucksache verteilt, wenn es der Ausschuss für die Angelegenheiten der Europäischen Union bei seinem Überweisungsvorschlag beantragt und der Ältestenrat zustimmt, wenn es im Ältestenrat vereinbart wird oder wenn der federführende Ausschuss eine über die Kenntnisnahme hinausgehende Beschlußempfehlung vorlegt.

(5) Die Ausschüsse können Mitglieder des Europäischen Parlaments sowie Mitglieder des Rates und der Kommission der Europäischen Union oder deren Beauftragte zu ihren Beratungen in Europaangelegenheiten hinzuziehen. Sie können Unionsdokumente gemeinsam mit Ausschüssen des Europäischen Parlaments gleicher Zuständigkeit beraten.

(6) Die Ausschüsse können zur Vorbereitung von Entscheidungen über Unionsdokumente Delegationen zu einem Ausschuss des Europäischen Parlaments mit gleicher Zuständigkeit oder zu anderen Organen der Europäischen Union entsenden.

§ 93a Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union

(1) Dem gemäß Artikel 45 des Grundgesetzes vom Bundestag zu bestellenden Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union obliegt nach Maßgabe der Geschäftsordnung und der Beschlüsse des Bundestages die Behandlung der Unionsvorlagen gemäß § 93 Abs.1.

(2) Der Bundestag kann auf Antrag einer Fraktion oder von fünf vom Hundert der Mitglieder des Bundestages den Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union ermächtigen, zu bestimmt bezeichneten Unionsvorlagen die Rechte des Bundestages gemäß Artikel 23 des Grundgesetzes gegenüber der Bundesregierung wahrzunehmen. Das Recht des Bundestages, über eine Angelegenheit der Europäischen Union jederzeit selbst zu beschließen, bleibt unberührt.

(3) Der Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union hat im Falle einer Ermächtigung gemäß Absatz 2 vor der Abgabe einer Stellungnahme gegenüber der Bundesregierung zu der Unionsvorlage eine Stellungnahme der beteiligten Fachausschüsse einzuholen. Er kann außerdem zu einer Unionsvorlage eine Stellungnahme abgeben, sofern

nicht einer der beteiligten Fachausschüsse widerspricht. Will der Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union von der Stellungnahme eines oder mehrerer Fachausschüsse abweichen, soll eine gemeinsame Sitzung mit den mitberatenden Ausschüssen anberaumt werden. In eilbedürftigen Fällen können die Vorsitzenden der mitberatenden Ausschüsse entsprechend § 72 Satz 2 schriftlich abstimmen lassen. Zur Einberufung einer Sitzung des Ausschusses für Angelegenheiten der Europäischen Union außerhalb des Zeitplanes oder außerhalb des ständigen Sitzungsortes des Bundestages ist der Vorsitzende des Ausschusses abweichend von § 60 auch berechtigt, wenn es die Terminplanung der zuständigen Organe der Europäischen Union erfordert und die Genehmigung des Präsidenten erteilt worden ist.

(4) Über den Inhalt und die Begründung der vom Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union beschlossenen Stellungnahmen gegenüber der Bundesregierung zu einer Unionsvorlage erstattet der Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union einen Bericht, der als Bundestagsdrucksache verteilt wird und innerhalb von drei Sitzungswochen nach der Verteilung auf die Tagesordnung zu setzen ist. Eine Aussprache findet jedoch nur statt, wenn diese von einer Fraktion oder von anwesenden fünf vom Hundert der Mitglieder des Bundestages verlangt wird.

(5) Der Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union kann bei einer Unionsvorlage, die ihm zur Mitberatung überwiesen worden ist, Änderungsanträge zur Beschlußempfehlung des federführenden Ausschusses stellen; der Änderungsantrag muß bis spätestens 18 Uhr des Vortages der Beratung der Beschlußempfehlung zu der Unionsvorlage dem Präsidenten vorgelegt werden.

(6) Zu den Sitzungen des Ausschusses für Angelegenheiten der Europäischen Union erhalten deutsche Mitglieder des Europäischen Parlaments Zutritt; weitere deutsche Mitglieder des Europäischen Parlaments sind als Vertreter zur Teilnahme berechtigt. Die mitwirkungsberechtigten Mitglieder des Europäischen Parlaments werden vom Präsidenten des Deutschen Bundestages auf Vorschlag der Fraktionen des Bundestages, aus deren Parteien deutsche Mitglieder in das Europäische Parlament gewählt worden sind, bis zur Neuwahl des Europäischen Parlaments, längstens bis zum Ende der Wahlperiode des Deutschen Bundestages berufen. Die berufenen Mitglieder des Europäischen Parlaments sind befugt, die Beratung von Verhandlungsgegenständen anzuregen sowie während der Beratungen des Ausschusses für Angelegenheiten der Europäischen Union Auskünfte zu erteilen und Stellung zu nehmen.

(7) Der Ausschuss für Angelegenheiten der Europäischen Union hat Grundsätze über die Behandlung der ihm gemäß § 93 zugeleiteten Unionsvorlagen aufzustellen und diese zum Ausgangspunkt seiner Beschlußempfehlungen an den Bundestag oder seiner Stellungnahme gegenüber der Bundesregierung zu machen.